

Criteria ten behoeve van de open house keuzehulpgesprekken onbedoeld zwangere vrouwen

1. Definitie keuzehulp

Onder keuzehulpgesprekken wordt de dienstverlening onder 1a en onder 1 b verstaan.

1a. Keuzehulp smal (één tot vier contacten)

Hieronder wordt verstaan een kortdurend begeleidingstraject (één tot vier uur) om een onbedoeld zwangere vrouw (en partner) te ondersteunen bij het maken van een keuze. Bij de kortdurende keuzehulp staat het geven van informatie en het helpen ordenen van gedachten en gevoelens centraal om zo tot een keuze te kunnen komen. De begeleiding vindt veelal face to face plaats.

Doelgroep:

Vrouwen die onbedoeld zwanger zijn (en partner) en een keuze willen maken.

Doel:

Het vermogen van de vrouw te vergroten om haar situatie te overzien en te beoordelen. Zodat zij de verschillende mogelijkheden die zij heeft kan evalueren en op basis van die informatie een weloverwogen beslissing kan nemen. Bij het nemen van weloverwogen beslissingen drie zaken van belang, te weten:

- o Het tonen van begrip voor de situatie van de cliënt en ondersteuning verlenen ter bevordering van het psychosociale welbevinden.
- o Het in kaart brengen van de (nood)situatie en het bieden van praktische oplossingen om de noodsituatie te verminderen, eventueel met specifieke doorverwijzing naar de gemeente.
- o Het met de cliënt onderzoeken van alle opties, in het bijzonder door het verstrekken van verantwoorde voorlichting over andere oplossingen voor de noodsituatie van de cliënt dan het afbreken van de zwangerschap (overeenkomstig artikel 5.1a van de Waz).

1b. Keuzehulp 'extra activiteiten'

Onder keuzehulp 'extra activiteiten' worden activiteiten verstaan ter ondersteuning van vrouwen die gekozen hebben het kind te behouden. Het gaat om een begeleidingstraject van maximaal 15 uur in totaal.

- Begeleiding vrouw bij plaatsing van een kind in een pleeggezin;
Doel: emotionele en sociale hulp voor vrouwen die onbedoeld zwanger zijn en besluiten het kind te willen laten plaatsen in een pleeggezin.
- Voorbereiding op plaatsing in een zorglocatie
Doel: In deze gesprekken met mogelijk potentiële zorgcliënten wordt bepaald of, en in hoeverre, de mogelijk toekomstige cliënt past in een zorglocatie en welke organisatorische en financiële zaken nodig zijn om opvang en begeleiding te realiseren.
- Toeleiding naar gemeentelijke ondersteuning
Doelstelling: Warme toeleiding naar gemeentelijke ondersteuning

2. Kwaliteitseisen voor open house

De kwaliteitseisen die worden gesteld als voorwaarden om in aanmerking te komen voor een overeenkomst met betrekking tot de uitvoering van de keuzehulpgesprekken zijn als volgt.

a) Algemene eisen

- De zorgaanbieder moet werkzaam zijn in de keten van ondersteuning en zorg bij onbedoelde zwangerschap en waar nodig aantoonbaar samenwerken opdat een sluitende keten kan worden gemaakt. Hiervoor kunnen samenwerkingsovereenkomsten worden gesloten.

- Om de kwaliteit van de keuzehulp te borgen, moeten zorgaanbieders in het jaar t-1 aantoonbaar minimaal 25 keuzehulpgesprekken hebben gevoerd. Het jaar t is het jaar waarop de overeenkomst wordt gesloten.
- In 2019 wordt er – door een nog aan te besteden organisatie – een centraal en een uniform kwaliteitskader ontwikkeld met opleiding, training en intervisie. Zie onder b).
- Daarbij wordt de training keuzehulp, die reeds is ontwikkeld door Fiom, gebruikt tot dat de leidraad keuzehulpgesprekken (zie onder b) gereed is.
- De zorgaanbieder die de keuzehulpgesprekken^[1] aanbiedt, heeft een heldere visie, missie en doelstellingen geformuleerd in de informatievoorziening richting de cliënt.
- De zorgaanbieder die de keuzehulpgesprekken aanbiedt is transparant over de waarden die de aanbieder heeft in het kader van de levensbeschouwing voorafgaand aan het gesprek.
- De zorgaanbieder die de keuzehulpgesprekken aanbiedt, zorgt dat het informatiemateriaal ten aanzien van keuzemogelijkheden volledig is, zorgt dat er medisch juiste informatie wordt verstrekt indien nodig, al dan niet na consultatie van een arts, en zorgt tevens dat de keuzemogelijkheden die met de vrouw zijn besproken worden vastgelegd.
- De zorgaanbieder zorgt voor een adequate verwijzingsmogelijkheid voor verdere hulp na keuze, bijvoorbeeld richting gemeenten, huisarts of abortuskliniek.
- Zorgaanbieders verwijzen ook onderling naar elkaar als dat nodig is.
- De zorgaanbieder moet zich houden aan de zorgvuldigheidseisen conform artikel 5, tweede lid, onder a en b, van de Wet afbreking zwangerschap. Dit betekent dat de zorgaanbieder zich er van vergewist dat te allen tijde de keuze voor het uitdragen van een zwangerschap of het eventueel afbreken daarvan ligt bij vrouw. Er mag niet sturend worden opgetreden, en de missie en de doelstellingen van de organisatie mogen hierop niet van invloed zijn.
- Eventuele klachten worden afgehandeld door de zorgaanbieder onder wie de cliënt ressorteert conform van te voren vastgelegde klachtenprocedure.
- De zorgaanbieder moet face to face ondersteuning kunnen bieden binnen 48 uur, met uitzondering feestdagen en weekenden of dit door middel van samenwerking met andere zorgaanbieders geregeld hebben.

b) Eisen voor zorgaanbieders voor deelname aan landelijk netwerk keuzehulp:

- Het betreft een zorgorganisatie waarbij de primaire dienstverlening gericht is op cliënten.
- De zorgaanbieder moet de beschikking hebben over een geldig HKZ- of ISO-kwaliteitscertificaat Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening of gelijkwaardig.
- De beroepskrachten van de zorgaanbieder moeten geregistreerd staan bij het Kwaliteitsregister van hun beroepsgroep.
- De trainingen, intervisie en de opleiding voor keuzehulpgesprekken worden centraal georganiseerd door een nog aan te besteden organisatie. De zorgaanbieder is verplicht haar medewerkers te laten trainen en opleiden door deze nog nader te bepalen organisatie.
- Deze landelijk aangewezen organisatie leidt gekwalificeerde medewerkers op van organisaties die keuzehulpgesprekken aanbieden en stelt hen in staat om aan gestelde kwaliteitseisen te voldoen.
- Het jaar 2019 is een overgangsjaar waarin door VWS een organisatie wordt aanbesteed die de trainingen, intervisie de opleiding voor keuzehulpgesprekken centraal en uniform gaat organiseren. De te contracteren organisatie kan de instrumenten die hiervoor nodig zijn in 2019 ontwikkelen, waarna zorgaanbieders hun medewerkers kunnen laten instromen voor de opleiding en training.
- Vanaf juni 2020 hebben medewerkers verplicht de gestelde eisen op het gebied van opleiding en training doorlopen en is dit voorwaarde om de keuzehulpgesprekken te voeren.
- De landelijke organisatie die de training en opleiding gaat verzorgen ontwikkelt de volgende instrumenten om de kwaliteitseisen van keuzehulpgesprekken te professionaliseren:

^[1] Onder keuzehulpgesprekken wordt verstaan: face tot face, online (chat), telefonisch of blended gesprekken.

- Er komt een gespreksleidraad keuzehulpgesprekken met onder andere de punten die zeker bij elk gesprek aan de orde moeten komen. Deze is gereed per 1 oktober 2019. Tot 1 juni 2019 wordt de werkwijze zoals in de training Keuzehulp die is opgezet door Fiom gebruikt.
 - Er is een informatiekaart met onder andere een stapsgewijs schema om de besluitvorming te ondersteunen. Deze moet volwaardige keuze-informatie bevatten.
 - Er wordt een geaccrediteerde training aangeboden met zowel theorie als vaardigheidstraining (blended-learning). De medewerkers van organisaties die keuzehulpgesprekken bieden, wordt na het behalen van de training een certificaat van deelname aangeboden.
 - Medewerkers volgen 2 keer per jaar een door de zorgaanbieder georganiseerde (of uitbestede) intervisie. Daarnaast wordt er jaarlijks een bijscholing gevolgd.
 - Medewerkers wordt iedere twee jaar een digitale toets counselingsvaardigheden afgenomen. Dit wordt bij de jaarlijkse bijscholing betrokken.
- Aanbieders van keuzehulpgesprekken stromen in zodra bovengenoemde instrumenten gereed zijn.

c) Eisen voor de hulpverleners

- Relevante afgeronde opleiding op HBO/ WO-niveau: Sociale verpleegkunde, Maatschappelijk werk en dienstverlening, Social Work, Arts Maatschappij en Gezondheid, Psychologie of Gedragwetenschap.
- Bezit kennis over:
 - Wet- en regelgeving, feiten en cijfers & maatschappelijke ontwikkelingen.
 - Landelijke kaders op het gebied van keuzehulp bij ongewenste zwangerschap.
 - Opbouw en structuur van de gesprekken en de taken van keuzehulp professional.
 - Krachtgericht werken, vraag- & situatiegericht werken en wanneer deze in te zetten.
 - Ethische dilemma's ten aanzien van ongewenste zwangerschap/ abortus.
 - Specifieke kwetsbare doelgroepen binnen de groep ongewenst zwangere vrouwen.
 - (bijkomende) problematiek, die van invloed kan zijn op de besluitvorming
 - (digitale) platforms, websites, naslagwerken, relevante vakliteratuur
- Bezit de volgende competenties:
 - Contact en verbinding maken
 - Open houding
 - Heeft – zodra deze training gereed is – de basistraining Keuzehulp van de landelijke organisatie die de training en opleiding gaat verzorgen gevolgd om bovenstaande kennis en competenties eigen te maken.
 - Neemt – zodra deze bijscholingsprogramma's gereed zijn - deel aan (geaccrediteerde) bijscholingsprogramma's keuzehulp, intervisie en coaching van de landelijke organisatie die de training en opleiding gaat verzorgen.
 - Werkzaam bij een zorgaanbieder die aangesloten is bij het netwerk keuzehulp.

d) Eisen tot deelname aan het landelijk register keuzehulp

- Fiom is coördinator van het landelijk netwerk keuzehulp en draagt zorg voor de kwaliteit door middel van registratie.
- De zorgaanbieder die keuzehulpgesprekken biedt, is ten behoeve van kennisontwikkeling en kwaliteitsverbetering verplicht de informatie te leveren aan FIOM. Deze informatie zal VWS ook gebruiken om de open house te toetsen op verbeterpunten.

e) Vergoeding

- De vergoeding voor keuzehulp is € 90 per uur¹.

¹ De tarieven worden ieder jaar bijgesteld op basis van loon- en prijsbijstelling.

- De vergoeding voor de online en telefonische hulp is € 45 per half uur.
- Deze tarieven zijn inclusief overhead en organisatiekosten. Ook ontwikkeling van online modules of andere innovatieve zaken horen tot de bedrijfsvoering van de organisatie en dienen vanuit de declareerde tarieven voor keuzehulp te worden vergoed.

f) Verantwoording

- Zorgaanbieders kunnen ieder jaar, uiterlijk vóór 1 oktober voorafgaand aan het nieuwe jaar van het sluiten van een overeenkomst (jaar t), een aanvraag indienen voor financiering van keuzehulpgesprekken.
- De zorgaanbieder kan voorafgaand aan het jaar aangeven hoeveel uur zij verwacht te gaan besteden en zal op basis van deze verwachting het jaar t vooruit betaald krijgen.
- De zorgaanbieder dient zich uiterlijk op 1 juni (t +1) te verantwoorden over de werkelijke uren die besteed zijn, waardoor verrekening zal plaatsvinden, onderverdeeld naar het type gesprek (online, face to face of blended hulpverlening). Of er sprake is geweest van bemiddeling naar gemeenten/ voorbereiding zorglocatie/ voorbereiding op plaatsing van een kind in pleegzorg wordt ook apart benoemd. Indien er minder gesprekken hebben plaatsgevonden dan vooraf is aangegeven, wordt het deel teruggevorderd dat voorafgaand aan het jaar – op basis van de omzetverwachting - is ontvangen.
- De ondersteuning en hulp die deze zorgaanbieders bieden, vallen onder de definitie 'andere zorg' in de Wkkgz. Dat houdt in dat cliënten met klachten zich tot een klachten/geschillencommissie kunnen wenden en Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) toezicht kan houden wanneer zij meldingen krijgt waaruit blijkt dat sprake is van (risico op) schade voor cliënten.
- De zorgaanbieder dient alle chatgesprekken van de keuzehulpgesprekken te documenteren.
- Voor keuzehulpgesprekken mag alleen via de open house financiering worden ontvangen.
- Indien een zorgaanbieder voor meerdere opdrachtgevers werkzaam is, dient de zorgaanbieder er voor te zorgen dat dubbelfinanciering van dezelfde diensten wordt voorkomen door het bijhouden van een gescheiden boekhouding.